

Kuda me je odvelo ubistvo bele ptičurine

Dragan Jovanov

Dragan Jovanov

Kuda me je odvelo ubistvo bele ptičurine

Biblioteka
44°N i 20°E

Urednik biblioteke
Nikola Petaković

Copyright © 2012 za srpsko izdanje Čarobna knjiga

ISBN 978-86-7702-244-0

Nijedan deo ove publikacije, kao ni publikacija u celini, ne sme se reprodukovati, umnožavati, prešampavati niti u bilo kojoj drugoj formi i bilo kojim drugim sredstvom prenositi ili distribuirati bez odobrenja izdavača. Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač prema odredbama Zakona o autorskim pravima.

Čarobna knjiga
Beograd 2012.

Dragan Jovanov

**KUDA ME JE
ODVELO UBISTVO
BELE PTIČURINE**

**Čarobna
knjiga**

Uvod

Izbegla sam dve flaše, tešku staklenu pepeljaru i ciglu. „Os-
labio si mi nešto, matori!“, viknula sam.

Debela drtina je zastala, videvši da sam dvaput brža od njega,
luda i nepopustljiva. Počeo se po niskom, masnom čelu i
vratio se u kafanu. Sa mnom se nije zajebavati.

Jedan – nula za mene, pomislila sam. Sad samo da odnesem
ove slike njegovoj ženi i *voilà*; još jedna plemenita dužnost obav-
ljena. Možda ne na najsrećniji način, ali – to je život. Dođeš,
vidiš i pobediš. Jebiga, nekad pobeđe tebe, ali takve dane obično
zaboraviš kad se zagledaš u pusto dno brendija.

Ušla sam kod komšinice Ranke. Zatekla sam je kako kuva
nešto, nešto s mnogo zaprške i malo mesa. „Šta jedemo?“, upitah
nasmejana, blago lomeći fotografiju u rukama.

Ranka izađe iz kuhinje i pogleda ka ulaznim vratima stana.
„Kako si ušla?“

„Pusti to“, rekoh. „Vidi ovo.“

Ranka prihvati sliku, skupi oči, a onda priđe malom kuhinjskom
stolu do prozora, na kojem su joj ležale pepeljare. Kad ih
je konačno stavila, nasmejala se. „Šta je ovo?“

Tako je, Ranka; nije on „ko“, on je „šta“. „To ti je čovek. Ona
tvoja vucibatina. Otarasi ga se.“

Žena uzdahnu i stavi sliku na sto. „Jesi mi dobro, Saveta? Je
l' si opet ružno sanjala?“

Iako su me reči sumnje razbesnele, nisam imala srca da se
istresam na prevarenoj ženi. Dosta joj je živce kidao onaj njen
šarlatan. „Ma nisam... Dobro, jesam, ali kakve to sad veze ima?!
Moji snovi – moja stvar.“

„Šta će to meni, dete?“, upita Ranka pokazujući na sliku. „Ide u kafiće, pa šta? Diže konobaricama suknje, pa šta? Nije to moja briga... Ako mu dozvoljavaju da im diže suknju – nek diže. To je jedino što može da digne.“

Prasnuh u smeh. Ranka je umela da ga odvali, onako moćki. Zato sam je cenila. Primitih da nije očekivala moje oduševljenje. Bilo joj je neprijatno.

„Jesi gladna, dete?“

Nikada nisam volela što me tako zove. Ona je imala pedeset i četiri, ja petnaest godina manje – nisam dete. Zvučala je previše majčinski, a ja svoju majku baš i nisam volela. Lažem, jesam malo, ali samo utorkom. Tada je donosila s posla kelera-bu i šargarepu, na šta sam navučena do dana današnjeg. „Neću da jedem“, rekoh uvređeno. „Kako možeš da budeš 'ladna kô jebeni špricer? Pa taj tvoj bizgov...“

„Hoćeš sok neki? Vode?“

Znala sam da sok nema, pa sam uzela čašu vode. Znala sam i da je neću ubediti da ostavi onu budalu, čika Viktora. Popila sam vodu i procedila: „Do narednog četvrtka. Tad ću ga uslikati u nekoj tako gadnoj raboti da ni ti nećeš moći da ostaneš ravnodušna. Kunem ti se da će biti tako.“

Ranka me isprati van, zatvori vrata i zaključa ih. Dva puta.

„Ma“, slegoh ramenima i krenuh put svog stana, ulaz pored tog, treći sprat. Broj trinaest. Moj broj.

Te večeri sam pila brendi i razmišljala. Neću više da slikam Viktora. On se, budala, ničeg ne seća kad se otrezni, a ja sam pokušala da mu zagorčam život već sedamnaest puta. Ravno sedamnaest puta. Mislim da je vreme da odustanem. Ranka me nikada neće poslušati, jedan kroz jedan. Nestalo mi je brendija.

Narednog dana, naišla sam na Radenka, glomaznog trinaestogodišnjeg momka s drugog sprata. On stanuje ispod mene. Mr-

zim klinca. Njegovi se tako ružno smeju da nekad ne mogu da zaspim. A kad zaspim, sanjam njih. Kako se smeju. Bolesno.

Bilo kako bilo, prolazim pored Radenka, i nadohvat šake (svoje, ne njegove) napravim fintu glavom, kao da ću da ga udarim. Klinac se namršti, ali nije hteo da me dira. Sećao se. Pre pola godine smo se zakačili ispred zgrade, kad smo se upoznavali. Tad me je prvi put video u akciji i želeo je da se upozna sa mnom. Lekcija prva – nikad nikome ne veruj. Htela sam to da predočim svom novom susedu, ali on me je uporno pitao kako se zovem.

„Šta te briga, balavče?“ odbrusih. „Kako ja tebe ne pitam kako se zoveš?!“

„Radenko“, rekao je nevino.

Pogledala sam ga, još jednom ga odmeravajući. Tanke duge noge, iste takve ruke, ali široke šake, masna kosa, bubuljičavo lice. „Saveta. Ali zovu me Sava.“

„Sava?“

„Ne 'Saaava', nego 'Sava'. Prvo 'a' kratko, drugo 'a' nepotrebno.“

„Sava.“

„Da.“

Pričali smo oko pola sata, a onda sam shvatila da je vreme za lekciju. Htela sam da mu pokažem zahvat koji sam naučila kao klinca, na času samoodbrane. Tamo nas je vodila nastavnica srpskog, koja je patila od toga. Imala je pištolj. Pravi.

Uhvatila sam ga ispod miške i pokušala da ga bacim preko glave. On se, mamlaz, prvo smejavao, a onda me je odgurnuo.

„Pusti da te naučim“, zapovedih, ali klinac se jednostavno nije dao.

Onda sam morala da upotrebim silu. Opalila sam mu šamar, a pet udaraca kasnije stvar se utišala. Ležala sam na zemlji i na

trenutak zaboravila kako glasi koje „a“ u mom imenu. Jedva otvorih oči i pogledah. Klinac je stajao iznad mene i smeja se. Nisam imala snage da ga pljunem, a želela sam.

Sačekala sam. Skupljala sam snagu. Osveta će biti strašna. Atomi snage pretvoriše mi se u molekule gneva i ja vrisnuh: „Marš u pičku materinu!“

Ali dečak više nije bio tu. Ispostavilo se da sam izgrdila baka Draganu s trećeg. Jebiga. Podigoh se i vratih se u stan.

Do kraja tog dana, lupala sam u radijator za koji sam znala da blesavo zveči u Radenkovom stanu. Njegovi roditelji uzvratili su svojim smehom. Tipično.

Nakon kratkog susreta s Radenkom, našoh se u svojoj kancelariji – ukusno adaptiranoj biciklani sa stolom, strujom i prozorom. Bez biciklova. To mi sredio i odradio majstor Zoran. Ja sam njemu pokazala sise zauzvrat. On je dobio više, ali ja sam bila zadovoljnija. Dobila sam svoje mesto, utočište – jazbinu – odakle ću se postarati za red ovog svog napaćenog grada.

Ali nisam se reklamirala. Zato sam se silno i iznenadila kad sam videla nekog čovečuljka, penzosa, kako kuca na moja vrata i ulazi. Seo je prekoputa mene i mucavo upitao: „Vi ste Sava?“

I on je pogrešno izgovarao nadimak. Ali nisam mogla sad da objašnjavam, bila sam mamurna. Klimnuh glavom.

„Pa, meni treba da se reši jedan slučaj. Mislim da...“

„Stani, daso. Ime, prezime, ime oca.“

„M... molim?“

„Ime, prezime, ime oca!“

„Dragan Gavranić Pavle.“

Sabirala sam u glavi. Dakle, on je... Dragan? Zvaću ga Pavle.

„Dobro, Pavle, šta hoćete?“

„Ne zovem se...“

„Pa ne zovem se ni ja Saaava, pa opet ne vidiš da ti skačem po lobanji oko toga. Šta hoćeš?“

Starac ustuknu, ali i dalje je bio spreman za saradnju. Pravi potez.

„Znate, ja imam unuka...“

Prezrivo frknuh.

„Nešto nije u redu?“, upita mušterija.

„Ni najmanje, Pavle. Nastavite.“

„Ja imam unuka, zove se Petar, i trenutno ide u treći razred osnovne škole. Pošto nema roditelje, živi sa mnom i s mojom suprugom. Pre nekoliko dana, dobili smo pismo da će nam neko oteći Petra. Čuli smo da je već nekoliko dece iz okolnih sela nestalo, i da je to delo ljudi koji traže pare da bi pustili decu da se vrate rodbini. Vidite, to su kidnaperi. Pravi, grozni kidnaperi. Ja samo hoću da se mom Petru ništa ne desi. Zdravlje mi ne dozvoljava da ga pratim do škole, od škole do kuće, kad se igra... Pa bih za takvo nešto unajmio vas.“

„Polaskana sam“, rekoh. „Stvarno jesam. Šta tačno očekujete?“

„Pa to: kad se igra, kad ide u školu – dakle, kad god nije kod kuće, vi budite s njim. Ja ću vam platiti sve troškove, plus cenu za vaš rad.“

„A... zašto ste došli baš k meni?“

Čovek se osvrte po biciklani. Pogled mu se mogao pružiti dva metra ulevo i jedan udesno. A ispred njega sam sedela ja. On me pogleda. „Pa, pretpostavljam da ste jeftini...“

„Kako, Pavle?“, rekoh uvređeno. To što radim u biciklani ne znači da sam jeftina. To je bila neopravdana anderevaluacija mog rada (termin sam pokupila gledajući erotik TV šop), i želela sam da se to zna. „Zar tako?“

„Pa... ne vidim u čemu je problem?“

Sad da mu objašnjavam – ne вреди. Nek ide pa nek se zajebava s tamo nekim ko je „skup“. „Problem je u tome što ja nisam ta koju tražiš.“

„Ovo je obezbeđenje – 'Zeleni tigar'?“

Delovao mi je kao da me zeza. Šta fali imenu „Zeleni tigar“?

„Vi ste gospođa koja radi kao obezbeđenje?“

„Gospođica“, ispravih ga. „Kad budem mislila da izvršim samoubistvo – postaću gospođa pre toga. Ali ja više ne radim u obezbeđenju.“

„Ali piše...“

„Znam ja šta piše, Pavle, nemoj da se praviš pametan, ne volim to. Više se ne bavim obezbeđenjem, pomiri se s tim.“

„A čime se bavite?“

Čiča je bio previše uporan. Nervirao me je. Ali ostaću dobar domaćin. „Nekretninama. Prodajem kuće, stanove, biciklane... Evo, upravo idem na jedan sastanak u Brankovićevo.“

„Mislite – u Markovićevo?“

Ponovo se pravio pametan. „Da“, rekoh, „baš tamo. A vi izvol'te...“ Čiča je ozbiljno počeo da me nervira. Snuždio se i bio kao muva pred kišu. Ali ja sam poslovna žena, a u poslu nema emocija. Nema „ajd, učini mi“. Sve se plaća, a čiča nije smeo da kaže da je kontao da sam jeftina.

Ali nešto me je slomilo. Možda njegove tanke usne. Možda njegovo levo uho, kojem je nedostajala donja polovina. Neću više piti brendi. Rekoh: „Ma zajebavam te, Pavle. Obezbediću tvog klinca.“

Nasmejao se od uva do uva i, činilo mi se, poželeo da glavom probije tavanicu. Budući da je bio srednjeg rasta, trebalo je samo malo da poskoči. Pogledah mu u noge želeći da se uverim u tu mogućnost.

„Hvala vam, mnogo. Hvala! Kad treba da vam platim?“

Podigoh ruku. „Sutra počinjem, a platićeš po obavljenom zadatku. Nisam ja jedna od onih...“

Čiča je očekivao završetak rečenice, ali ja mu samo pokazah rukama da izađe.

Kad je zatvorio vrata, konačno se setio. „Ovo je Petrova slika, i tu na papirima imate sve o njemu“, reče pružajući mi kovertu. „Bio sam vrlo pedantan, pa sam zapisao baš sve što je važno!“

„Možda ćemo jednom postati partneri, kad ste tako temeljni!“, povikah, pa prva prasnuh u smeh. Čiča nije shvatao šalu. Zatvorio je vrata i izgubio se.

Sutra ću pogledati slike. Danas bih da spavam i to je to.

* * *

Dva duboka izdisaja, jedan udisaj, pa još jedan. Jebaću sebi mamu zbog ovoga. Ko me terao da se opet napijem? Osećaj pepela u ustima probijao mi se kroz jednjak, krčeci put do želuca. Grozan mamurluk. Gori nego od brendija. Od rakije si nekako luđi ujutro, brži, zahtevniji. Mislim da ću od danas piti rakiju.

Nije imalo smisla jadikovati nad propuštenim vremenom. Da jeste, narednih trideset devet godina pitala bih se kuda mi je otišlo prethodnih trideset devet. A odgovor ne bih našla. Samo bih se ulenjila.

Ustala sam, otvorila jedini prozor u stanu, odgegala se do klonje i pustila vodu pre nego što sam pustila išta drugo. Tako to rade na Zapadu. Od toga se osećaš posebnim. Mrzim pijano kenjanje.

Došao je trenutak za suočavanje s danom. „Danas ću *ja* pobediti“, rekoh, nimalo uverena u to. Doterala sam se koliko sam mogla, pogledala ka televizoru odakle je dopirao jednoličan glas koji bi decenijama mogao da me ubeđuje da bi samo trebalo okrenuti tri devetke, jednu peticu i jednu četvorku, i put iz snova bi bio baš moj. Kao i kamion, doživotna količina mesa za mene i najmilije, i satara. „Šta?!“, upitah tupavo. Ali televizor je bio isključen. Pogledala sam ga, napravila fintu glavom i shvatila: „Moram da prestanem da pijem.“

Skupa kožna tašna, miris kô iz snova, lak korak, gospodstveno držanje. Žena, kad se dotera, lepša je od svih meleza sveta. „To sam mogla biti ja“, pomislih, čežnjivo posmatrajući komšinicu kojoj nisam znala ime. Bila je nekoliko godina starija od mene, očuvana (o, da), i uvek nasmejana. Žena je pišala zlato. Osećala sam to. Da li je znala moje ime? „To sam mogla biti ja“, ponovih, osećajući divljenje i prezir.

Ali nije bilo vremena za zajebanciju. Moj radni dan je počeo, a stajanje ispred ulaza i zijanje po okolini neće doneti ništa dobro. Morala sam da se pojavim na terenu što pre. Mušterija me neće čekati daveka. Svratila sam do trafike, kupila „kamel“ i rekla prodavačici da zadrži kusur.

„Koji kusur?“, upitala je, ali nisam se obazirala. Um mi je bio nemilosrdna mašina, zaukana do panja i žedna uspeha. Oči su mi gledale u zgradu iz koje je trebalo da izađe Petar. Krenuh ka školi.

„Ti si Pera?“, rekoh.

Mali je pokušao da me obuhvati pogledom, ali sunce ga je sprečavalo u tome. „Petar“, reče on.

Zapalih pljugu. Želela sam da zasenim mušteriju. Prvi utisak je najvažniji – kad se prvi put pokažeš, sve kasnije ide glatko. Petar je morao da uvidi da sam mu jedina šansa u ovom

okrutnom svetu punom narkomanije, nasilja i udaraca ispod pojasa. Izgledala sam poslovno.

„Što plačeš?“, upita me Petar nevino.

U trenucima između dva kašlja, mahnula sam rukom pokazavši mu da me prati i da čuti. Savladasmo dvadeset koraka, te bacih pljuge u kantu za smeće. Nisam pušač, nikad neću biti. Moraću da se pomirim s tim.

„Koliko si imao časova?“, upitala sam ga čim su mi pluća dozvolila.

„Četiri“, reče. „Srpski, fizičko...“

„Petar, vetar, Petar, vetar!“, vikali su dečak i devojčica, tri metra iza nas. Bili su potencijalna opasnost.

Mislim da klinci postaju zli vrlo rano. Spremni su da te razbiju od zajebancije samo zato što ti se ime rimuje s nečim nevažnim, ili zato što te je keva poslala u školu u čizmama usred leta. Uvek sam mrzela to.

„Je l' te nerviraju ovi?“, upitah. „Hoćeš da ih savladam?“

Petar odrečno mahnu glavom i spusti pogled.

Neću pičku materinu, pomislih. „Alo, vas dvoje? Šta serete?“

Klinci se ukopaše u mestu i pogledaše me. Više su me prezirali nego što su me se plašili, ali i to je bilo dobro, za početak. S klincima treba biti prek i nedorečen. To ih čini čvrstim i nezlobivim.

„Idite kući pa zajebavajte...“

„Petar, vetar, Petar, vetar“, prkosno nastaviše dva plava deteta. Bili su sitniji od Petra, ali namazani do bola.

Najebali ste, obećah sebi. U tri poteza, dečaka sam povukla za zulufe, a devojčici napravila indijansku vatru. Hvala lepo i doviđenja. Klinci su zaplakali, vikali svu rodbinu koju su imali i utekli levo, prema supermarketu, pedeset koraka daleko. Ljudi ispred supermarketa su zbunjeno gledali u njih, pa u mene, pa u njih.

„Je l' su vas učili da trčite?“, upitah Petra. Ja sam u desetoj savladala tu veštinu.

Nisam sačekala odgovor. Povukoh klinju i zapalih preko ledine između dve zgrade. Moja dimom napaćena pluća nisu izdržala mnogo. Prestali smo da jurimo kad smo prošli kroz suv ulaz prve od dveju zgrada.

„Oni te više neće opterećivati“, rekoh Petru, pokušavajući da se nadišem. Činilo mi se da je uplašen. Lekcija broj dva – nek te ne vole, nek te se plaše. I ko ih jebe.

Neko vreme, hodala sam s Petrom iza leđa. Razgledala sam parkić s desne strane, šamarana dosadnim severnim vetrom. Klinci, penzosi, kerovi, mačke... Bilo je svega i svačega u parku. Zato sam ja odlazila samo noću, kad je tišina, ili kad me smore slike klovnova okačene o zidove mog stana.

Jednom je tu, u parku, neki dečko (kako se zvaše – Kostadin, Miladin?) dokazivao relativnost bola. „Ako obratiš pažnju na bol“, mumlao je, „bol nestane.“ Onda su ga ostali klinci tovarili da kenja, i da je sisa, na šta je odgovorio vađenjem noža. Svi su ustuknuli i upišali se u pelene, a Kostadin je zabio sebi nož u rame. Nastao je muk. Klinac je blenuo u drugove kô tele u šarena vrata, a onda je izvukao nož i počeo da vrišti. Svi su se razbežali, a ja sam ostala na klupi s poluispijenom flašom brendija, smejući se i cerekajući se do jutra. Mislim da je Kostadin sada u zatvoru. Ubo nekog u rame, ili nešto...

Dok sam tako hodala, planirala sam ostatak dana. Doći ću kući, možda obrnuti tri devetke, jednu peticu i jednu četvorku, a kasnije ću skoknuti do kafane da vidim šta radi čika Viktor. A možda i neću. Slobodna sam, mogu kako hoću. To je lepota mog života – radim šta hoću, kad hoću, kako hoću... Ja sam Saveta, jebote, Sava. Opasna i nepredvidiva, preka, ali pravična. Otporna na metke, slaba na baklavu. Ja

sam poput stene koju ni talasi ni ptičji izmet ne mogu pomesti. Ja sam...

... bez Petra, uvideh. „U, jebote.“ Osvrnuh se. Parkić je bio pedeset koraka iza mene, i ko zna kad mi je derište uteklo.

Potrčala sam najbrže što sam mogla, možda čak i brže od Petra, i dostigla park za nekoliko minuta. Tamo, pored klupe, stajao je moj klinac s nekom ženom i nekim čovekom, koji su ga grlili i ljubili.

„Maaarš!“, povikah, rasterujući ptice s grana topola i bagremâ. Svi iz parka se trgoše i počеше da me posmatraju kao da sam bezumna. Spemila sam se na nemilost. Prebacila sam se iz običnog stava u stav paralelnih nogu, heiko dači. Tako mi ne bi bilo teško da se u bilo kom trenutku transformišem u stav posrnulog jarca. „Odstupi!“, naredih kidnaperima. „Ili ću vam sve...“

„Ko ste vi?“, upita me žena, sklonivši Petra iza svojih leđa.

„Stani! Šta radiš s detetom?“, upitah upirući prstom. „Nemoj da ga stavljaš za leđa! Ako ti dođem, a on nije tu – najebala si!“

„Ma ko ste vi?“, upita me muškarac srednjih godina. Imao je crnu ravnu kosu, savršeno srazmernu njušku, s punim usnama ispod nje, neprocenjiv pogled, otmeno crno odelo, crnu košulju i crvenu kravatu. Sigurno je bio profesor negde. Takve znam da nanjušim. Perverznejaci. Postajali su profesori samo da bi zagledali učenice (ili učenike?), ili su patili od kompleksa niže vrednosti, ili im je ulizivanje u dupe direktorima toliko prešlo u naviku da više nisu mogli bez toga. Mogla bih da budem psiholog. Znam to.

„Šta ko sam ja, perverznjačino, ko si ti?“

Osumnjičena me pogleda gotovo sažaljivo, pa reče muškarcu: „Hajdemo.“

Da li ću uspeti da povratim Petra – ne znam, ali u najmanju ruku ću joj maznuti tu skupu kožnu torbu. Imala sam utisak da krije svežanj neoznačenih novčanica unutra.

Obustavi!, htedoh da kažem, ali niotkuda se pojavi Pavle. Prišao mi je s desne strane i stao na pet koraka od mene, deset od kidnapera. Izvukao je pištolj – „luger“ – star koliko i on sam, i uperio ga u profesora i njegovu gospu. „Daj dete!“, naredi.

Muškarac i žena su stajali zapanjeno i blenuli u čiču. „Šta hoćete?“, upitaše ga.

„Tako je, Pavle“, rekoh. „Pokaži im zube! Ko im jebe mater!“

Matori se nije obazirao na mene. Izgledao je napeto poput „lugera“ u svojoj levoj šaci. Mrzim levake.

„Daj dete ili ste gotovi!“, zareža Pavle. „On je moj!“

Profesor stade ispred žene, zaštitivši je. Ćutali su.

„Daj malog!“

Dva i dva su četiri, priča je uštogljenih matematičara i ljudi koji nikada nisu bili mamurni od rakije. Ali mislim da ni ja više nisam bila mamurna – oznojila sam se od trčanja i alkohol je ispario iz mene. Pomislih da je tu Pavle kidnaper. „Ko ste vi?“, upitah čoveka i ženu.

„Ćuti, budalo!“, kriknuo je Pavle dok su mu ruke učestalije drhtale.

„Pavle?“, rekoh uvređeno. Mislila sam da ima poslovne budućnosti za nas. Mislila sam da ćemo, uz njegovu pedantnost i moju viziju boljeg sveta, oboriti nesigurnost za noge i da ćemo joj zadati završni udarac u samom finalu. Tu sliku nije smeo da mi dira.

Iz paralelnih nogu, posrnuli jarac je bio mačji kašalj, i ja se zaletih kao mašina Džejmsa Vata. Uneh se Pavlu u utrobu, prevrnuvši mu je i rasporedivši mu organe malo drugačije. Čula sam mu srce kako posrće negde u predelu creva.

Ležali smo tako, Pavle i ja, kad osetih da me obuzima nejasan spokoj. Odavno nisam ležala na nekome. Prijalo mi je. Osetila sam toplotu njegovih drhtavih ruku koje su pokušavale da me dave. *Pavle, neće moći*, pomislih zavalivši mu brz udarac u stomak. Nakon toga je bio miran. I ja sam bila mirna. Samo nam je još rakija nedostajala.

Pet minuta kasnije, dok su se ljudi okupljali a zvuk sirena ispunjavao sunčani jeseni dan, Pavle je posegnuo za pištoljem. Mislila sam da ću ga preteći u tome, ali završili smo boreći se za „luger“. Zavalih mu lakat na kvarnjaka, ali pištolj je ipak opalio nekud uvis. Približih cev nozdrvama i trenutno se zaljubih u miris baruta.

Tri sekunde kasnije, nešto me opali po potiljku, i osetih krv kako mi se sliva niz vrat. Okrenuh se. Velika bela ptičurina ležala je prostreljena pored mene i Pavla. Uz osmeh, slegoh ramenima gledajući u profesora, ženu i Petra, koji behu zgroženi.

Policajci su došli, obavili uviđaj i saopštili mi da ću tri godine ležati u zatvoru jer sam prostrelila belu vranu, jednu od devet na svetu. Čestitali su mi na spasavanju Petra.

I tako, pola sata kasnije, bila sam zatočena na zadnjem sedištu policijskih kola i pravila planove. Izaći ću jednog dana, majčinog mi mleka, hoću. A tada se više neću baviti obezbeđenjem. Prljav posao, nije za svakoga. Skontala sam. Biću dečji psiholog. To je to – prideš klincima, podvikneš malo, otvoriš im emotivne kanale, izvučeš odande što ti treba, strpaš nešto drugo, napraviš od njih individue... Mogu da budem psiholog. Jedan kroz jedan.

Teška šaka policajca opali mi šamar. Trebalo mi je to.

„Je l' čuješ ti kad te pitam?!“, reče domorodac u uniformi. „Kako se zoveš?“

„Sava“, izustih meko. „Prvo 'a' kratko, drugo 'a' nepotrebno.“

Glava 1

„Ti... ti si potpuno nenormalna“, procedi Kalipta. U njenim krupnim sivim očima bilo je prezira, da, ali sigurno i tračka poštovanja. Nije me mrzela, prosto me nije shvatala. Cura za to nije imala izgleda, ja sam neobuhvatljiva prosečnom homospijensu. „Ali potpuno.“

„Misliš – genijalna?“, predložih uz osmeh.

„Ne, nenormalna. Debilna, kako bih rekla – retardirana...“

Počela je gadno da me smara. „Slušaj, Kalipta, nemoj da kenjaš. Ako misliš da...“

„... budala...“

Sad je preterala. Kontala je možda da ću se uplašiti zbog toga što su joj ruke cele tetovirane svakakvim sličicama ljudi nabijenih na kolac kojima noge proždiru svakojake aveti, aždaje i komšije ljudi nabijenih na kolac. Bila je bolesna, ali bezopasna.

„Budala, to je to.“

I dosadna. „Dosta, more!“, povikah. Pandur me je prostrelio pogledom, spreman na pokret. Pokazah mu prst i vrnuh se priči.

„Nisam budala, plan je dobar, jedan kroz jedan.“ Upotrebih ruke: „Jedan kroz jedan!“

„Jedan kroz...“ Kalipta se okrenu mojoj cimerki iz ćelije – zvali smo je Budala. Moj problem je bio u tome što su me u poslednje vreme češće zvali budalom nego Budalu. „Ali... koliko imaš do kraja kazne?“

Frknuh. „Godinu dana. Pola godine ako se vladam...“

„A koliko si dugo ovde?“, upita Budala želeći da pokaže Kalipti, Brankici i Eržiki da sam i zaista najveća budala u odeljenju.

„Dve godine“, rekoh i zaklimah glavom sebe radi. Nisu razumele. Koliko god ja pokušavala, prosto me nisu razumele.

„I od svih nas, TI si našla da praviš plan za beg? TI?!“ Kalipta je ponovo raširila okice. Poštovala me je, jedan kroz jedan.

„Kakve jebene veze ima ko je sačinio plan?“, popizdeh. „Bitno je da je genijalan i da će proći. Jedan kroz...“

Nastade smeh. Njih četiri prosto nisu uhvatile srž priče. Tačnije, nisu me ni pustile da je saopštim. Uvek su me smatrale pomalo ludom, znala sam, ali to nije bio najgori deo. Koliko god da sam želela da se uklopim u celu priču iza rešetaka, nešto je uvek štrčalo. Nikako nisam smatrala da je problem u meni.

U početku sam se trudila da se ne vezujem. Imala sam da odležim svoje tri godine zbog usmrćivanja ptičurine, i kontala sam da će mi vreme proći brže ako vozim na svoja četiri točka. I ako manje kenjam. Čitala sam negde da prosečan čovek potroši i do desetinu života na šolji. Grozno.

Pitati se kako mi je bilo u zatvoru prvih nekoliko nedelja bilo bi isto kao pitati crnca kako mu je u džungli. Perverzija. Ojačala sam a da pritom nisam izgubila na brzini i šarmu. Mnogi su hulili na zatvorsku hranu, ali ne i ja. Imala je manje ukusa nego

mirisa, ali uvek su je služili u isto vreme. Tajming je sve. Bez njega nismo ništa, s njim smo samouverene zveri.

Sa čuvarima sam ostala na distanci. Mogli su samo da me gledaju, kerovi bedni, ali nisam im se dala. Nisu mogli da me isprovociraju, a ja njih jesam. Nek se nose. Od svih, verovatno su mi najviše smetali bizgovi koji su čuvali moj kvart, blizanci Stojan i Stojan. Zamisli budalu od ćaleta koji sinovima da ista imena! Identični blizanci sa istim imenima. Da se usereš. Najgore od svega, njegova ekselencija, ćale, takođe pandur po vokaciji, zvao se Stojan. Kakva je to kerina morala biti u svojim danima... Blizanci su se često oblizivali dok bi me posmatrali. Kontala sam da ih razlikujem po načinu na koji palacaju jezikom.

„Ajde, gubi se, budalo“, zareža Kalipta. „Meni si našla da tračiš vreme. Ako to još jednom pokušaš, nabiću te na kolac. Utuvila?“

Ustala je i odgegala se u pravcu svoje ćelije sa svojim dvema poslušnicama, Eržikom i Brankicom. Brankica i nije bila zlobivo stvorenje, imala je sentiš oči, osećaj za sve ljude sveta i poremećenu ravnotežu, te su joj plave masnice često ukrašavale lice i ruke.

Eržika, s druge strane, bila je mešavina zahtevne Ciganke i napaljenog Mađara, komunalca. Na kevu je imala bakarni ten, na ćaleta sklonost ka rakiji, pedantnosti i hevi metalu. Da me jebeš, ne bih znala kakvi snovi joj se motaju po glavi kada se neonke ispred zatvorskih ćelija pogase.

Gledala sam za njima trima sve dok me Budala nije prenula svojim poznatim podsmehom. Inače, Rajka Mileusnić, što joj je bilo pravo ime, i ja delile smo ćeliju. Pokušala je da me ubije već druge nedelje po mom prispeću. Svi su se nešto sprdali s njenim imenom, zajebavali je: Rajka – Balalajka, ili Rajka – Štrajka,

ili Rajka – Onanenormalna... Jednostavno sam rekla: „Što je prosto ne zovete Budala?“ Želela sam da je spasem poruge, da joj uprostim nadimke, ali svi su se učitali, i prvo što sam osetila beše Rajkino zaskakivanje na prevaru i četiri šamara po obrazima. Svojim. Kontala sam da joj se osvetim, ali pošto joj je ostao nadimak, doimalo se da smo izjednačene. Budala će ostati Budala, a mene su šamari prošli.

Budala je bila suva, visoka prilika, crne rascvetane kose i uplašenog lica. Trenirala je aikido kao klinka, odatle joj jezivo jake ruke i šake neosetljive na bol i varikinu. Mrzela je pušaće i atletičare, mada je cenila skakače s motkom. Priča s njom je bila opuštena nakon što me je išamarala a ja propustila priliku da joj vratim. Gledale smo se kao cimerke koje imaju da prežive jednako sranje; uz to, uvertela sam joj u glavu uzvišene ideje o svetskoj pravdi, čisto da joj ne bi bilo dosadno i da me ne bi smarala. Tako, dok se jednog dana Rajka smarala nepravdom koju sprovode nad lovcima velikih plavih kitova, shvatila sam da moram da palim iz zatvora. Nije bila posredi sujeta, čak ni ludilo, već nešto izazovnije. Nešto što bi se, da sam jači karakter, dalo nazvati prkosom. Tokom života, mnogi su me smatrali prznicom. Nemaju pojma. Tek će videti.

Da bih uspeła da se izvučem iz te vukojebine s rešetkama na usamljenom ostrvu u jezeru, morala sam da sačinim plan. Ali kako? Ko će mi pomoći? Kome da se obratim? Za protekle dve godine, stekla sam više neprijatelja nego prijatelja, a saveznici nisu baš pouzdani ako ih regrutuješ iz redova neprijatelja. Sudbina. Želela je da mi se isceri u lice, da prođe neopaženo, da pravi račun bez krčmara. Neće moći. Palim odavde ma kako se to odrazilo na poredak u univerzumu. Dođavola s horoskopom, bestraga s karmom. Sama sebi krčim put kroz poštalicu koja se zove život. E, tako.

Ali te večeri, ista ta karma se nekako preokrenula i odzvonila u gong pre nego što se runda završila. Odskočila sam kad me je Stojan (onaj s kraćim jezikom) polio vodom. Volina je imala takav način buđenja, nalazila je štošta zanimljivo u tome.

Kikotao se. „Ajde, ej. Zove te Časlav.“

Opsovah na ruskom, kako me kerina ne bi skontala. Časlav je bio psiholog (ili psihijatar?), njuška zbog koje sam se molila nekim bogovima da me poštede ludila. Zbog ludila i sličnog bi me vodili do njega, a on bi mi tumačio naboranu kožu na pleksusu ili liniju života. Bogovi me nisu čuli.

Sad će da iskopa sranja o meni i da me natera da se prezirem ili – još gore – da plačem. Jedan Stojan je bio dovoljno ružan prizor, a da čekam i drugog i posmatram ga kako me oladuje vodom iz nužnika – nije bilo šanse. Osovih se na noge i pođoh za prvim blizancem. Ne znam da li mi je više smetao njegov kez ili lahor iz njegovog stražnjeg otvora.

Časlav je nešto piskarao kad me je Stojan dopratio. Gledala sam u psihologa (ili psihijatra?) i pitala se kako podnosi društvo takva četiri zida. U sobi dva do tri puta većoj od prosečne ćelije, na zidovima su jedino visile nekakve diplome. *Uzaludni pokušaji da se nametne autoritet*, skontah. Zid iza njega popunjavao je džinovski prozor, desni zid je bio prekriven širokom drvenom policom, a levi raznoraznim dokazima o Časlavljevoj sposobnosti da pronikne u dubine ljudskog uma – neistražena prostranstva „onoga“, gde bi, nakon temeljne analize, zabo svoju doktorsku zastavicu, uz povike: „Uspeo sam, pacijent je lud!“ Znam takve njuške.

Kao da me je čuo, podigao je pogled, ali rekla sam mu da se opusti i nastavi da piše. Život je previše kratak da bi on na dve sekunde odložio penkalo. „A ja ću da sednem... doktore“, rekoh na kraju. Šta bih mu drugo rekla – psiholože, psihijatre? Nisam

želela da izgledam zbunjeno, a greške kao što su te – gramatičke ili kakve već – umeju da koštaju kredibiliteta. „Mogu li da zapalim?“, upitah.

Časlav je još pisao.

„Doktore, mogu li da zapalim?“

Podiže glavu, a onda i desnu obrvu. „Samo izvolite“, reče, pa se vrati papirima.

Pogledah ih, želeći da nazrem nešto, ali bila sam dva metra udaljena od njegovog stola. Od nameštaja, tu je još bila jedna prazna stolica, boje kafe, kao i moja, metar desno, a levo je bio onaj krevet za ludake. Frojdovac, znala sam čim sam ga videla. *Nećemo tako, Časlave*, pomislih. Čitala je stara Sava ponešto o psihologiji. Te papire sam mogla potpisivati ja, na tim tvojim diplomama moglo je biti ispisan moje ime. Ali ja sam ostala avanturista. „Mogu li da zapalim, Časlave?“, upitah, pa se zakašljah.

Dovršavao je potpis na nekom dokumentu (radio je to non-šalantno, kao da deli hiljade autograma dnevno), a onda me je pogledao. Nasmejao se. „Već sam vam rekao da možete.“

„Rekao si, ali nisi mi dao prokletu pljugu. Na šta to liči? Ako doktori nemaju osnovnu kulturu...“

Nisam dovršila, a Časlav je otvorio fioku, uzeo pljuge i pružio mi polupraznu kutiju. *Kamel*.

„Ne, hvala“, rekoh uljudno, „nisam pušač.“

Stajao je tako sa otvorenom kutijom, raširenim kopcima i spremnim emotivnim kanalom, pa se nasmešio. „Zašto ste me onda pitali da zapalite?“

„Onako, Časlave. Da se bolje upoznamo. Ljudi smo, valjda, majku mu.“

To poslednje nije razumeo, a ni ono prvo, pa se ponovo nasmešio, sklonio pljuge u stranu, a onda pogledao u papire,

pa u mene, i ostavio birokratiju za bolja vremena. E tako. Nisam ti ja makar ko. Shvatićeš to, doktore. Kunem ti se – shvatićeš.

„Dakle...“, poče.

Nisam mu dozvolila. „Vaše ime, prečasn! Želim da čujem vaše ime.“

Iskezio se. Da mi nije bio ogavan, bio bi mi sladak. Nisam znala šta da mislim. „Već ste me oslovili sa 'Časlave'. Dakle, znate moje ime.“

Nasmejah se podrugljivo. „To što znam tvoje ime, doktore, ne znači da ne bi trebalo da mi ga saopštiš svakako.“ Zavrteh kažiprstom po vazduhu. „Bonton, i te stvari. Uostalom, znam sve što imaš da mi kažeš, ali planiraš, uprkos mom strpljenju, da mi to saopštiš, onako u stilu Velikog Getsbija ili Čarltona Hestona.“ Nisam bila sigurna da znam o kome govorim, ali videh da mu opet nije jasno. „Pa već znam zašto sam ovde, znam šta ćeš da kažeš, znam i zašto... Sve znam, doktore, ali ipak moram da odradim ovo smaranje.“

„Zovem se Časlav Ćirić, doktorirao sam psihologiju...“

„Ap-p-p-p-p! Dosta o tebi, valjda smo ovde zbog mene. Pitala sam te za ime, ne za pedigre ili melodramu pod imenom 'Život jednog Časlava'.“ Nasmejah se. „Veruj mi. TO ne bih čitala ni u ludilu.“

Ponovo kez. „Molim vas, lezite na kauč. Imam utisak da možemo odmah da počnemo.“

Nisam reagovala.

„Jelisaveta?“

Nije imao pravo da me tako zove. Nije imao pojma o bontonu. To sam mu i rekla.

„To je vaše ime, zašto vas vređa kada ga pomenem? Kako biste voleli da vas oslovljavam?“

Tmurni su se oblaci nadvili i oluja se sprema, ali Sava je uspešno rešila još jedan slučaj i pritom izbegla teže telesne povrede. Vreme je za rakiju. Naravno, za taj slučaj – slikanje matorog pijanca u lokalnoj kafani – nije bila plaćena. Ni unajmljena. Ali rešila ga je. Sava (prvo „a“ kratko, drugo „a“ nepotrebno) je još jednom pobedila nepravdu.

Najneobičnija i najnesposobnija privatna detektivka svih vremena sa umom filozofa i srcem Don Kihota preuzima jednostavan slučaj koji krene toliko naopako da ona dopadne zatvora. U zatvoru, naravno, nastavlja da upada u nevolje i zaljubljuje se u pogrešne zatvorenice, a ostalo je već istorija...

Dugo se u domaćoj književnosti nije pojavio ovako avangardan i dekadentan lik. Bilo je krajnje vreme da Sava uđe u naše živote.

Dragan Jovanov je rođen 1982. godine u Kikindi, gde je i završio gimnaziju. Ničim izazvan, upisuje Pravni fakultet u Beogradu. Nakon više od pet a manje od deset položenih ispita, predaje se kontemplaciji i sagledavanju „višeg ja“, te upisuje i završava Bogoslovski fakultet. Radi (koliko mora). Oženjen je, hvala lepo.

Čarobna knjiga
WWW.CAROBNAKNJIGA.COM

ISBN 978-86-7702-244-0

9 788677 022440